

1960. — 1980.

**20. ГОДИНА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ
„ЂУРА ЈАКШИЋ” — ЗАЈЕЧАР**

Септембар, 1980. година

РАЗВОЈ ШКОЛСТВА У ЗАЈЕЧАРУ ДО II СВЕТСКОГ РАТА

Прве школе у Зајечару појавиле су се у првој половини XIX века. Прва световна основна школа почела је са радом 1830. год., а 1833. године прераста у државну основну школу.

Основна школа за женску децу отворена је 1855. године.

Гимназија у Зајечару почела је са радом 1836. године, а женска гимназија 1906. године. Прве стручне школе јављају се почетком XX века. У циљу унапређења пољопривредне производње још 1906. године отворена је Нижа пољопривредна школа. Уочи I светског рата у Зајечару је радила занатлијско-трговинска школа. После I светског рата оснивају се две — трговачка и занатлијска школа. Поред ових радиле су и друге стручне школе између два светска рата.

РАЗВОЈ ОСНОВНОГ ШКОЛСТВА ПОСЛЕ ОСЛОБОЂЕЊА

У граду је све до II светског рата радила једна основна школа са четворогодишњим школовањем. По ослобођењу, у периоду социјалистичке изградње, стварају се нови услови за развој основног образовања. У том периоду нагли је прираштај становништва у граду, а обухват деце основним школовањем је већи. Закон о обавезном седмогодишњем школовању деце предвиђа школовање деце од 7—15 година старости. На основу овог Закона ученици, који заврше IV разред основне школе, били су обавезни да похађају и прва три разреда гимназије. Од школске 1951./52. године прва три разреда гимназије припадају се основној школи и формирају се у Зајечару две седмогодишње основне школе: бр. 1 и бр. 2, а према Општем упутству о школовању у школама за опште образовање од 1952. године од школске 1953./54. године формирају се у Зајечару 3 осморазредне основне школе: „Љуба Нешић“, Миленко Бризовић — Црни“ и „Ђура Јакшић“. Школе „Љуба Нешић“ и „Ђура Јаншић“ су радиле у једном крилу зграде садашњег средњошколског центра за усмерено образовање „АВНОЈ“.

Прилив ученика био је велики па је школски простор био знатно испод минимума, свега 0,30 квадратних метара по ученику, а прописани минимум је био 1,5 квадратни метар. Школски простор је 1959. године представљао озбиљну сметњу у извођењу наставе тако да су основне школе биле принуђене да раде у 3 и 4 смене. Зато је било неопходно што пре решити питање простора.

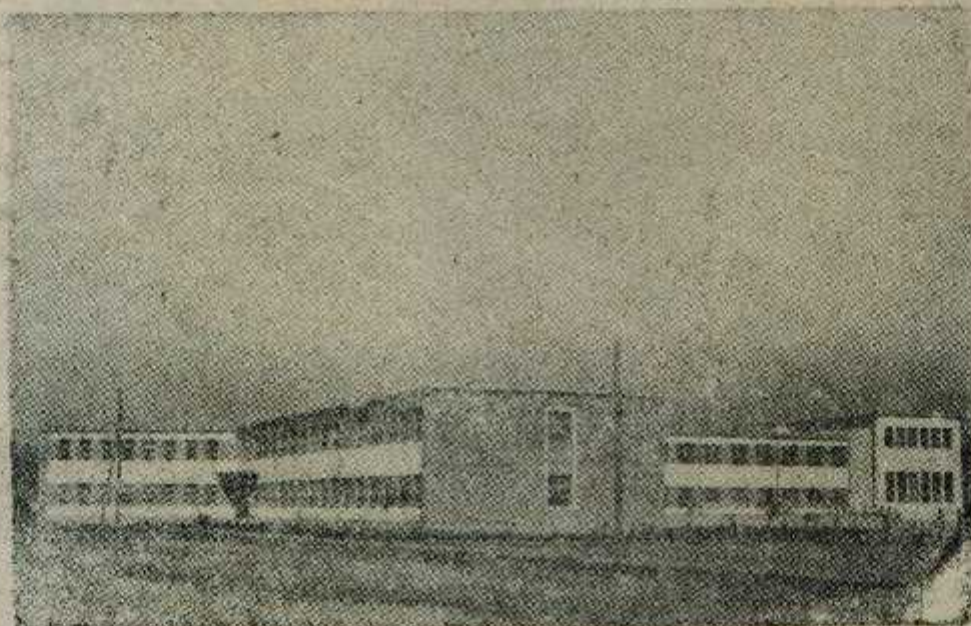
Са стањем школства упознати су становници града и почела је припрема за решавање овог важног проблема. На иницијативу грађана Народни одбор општине на седници од 21. марта 1959. године донео је Одлуку о увођењу самодоприноса за изградњу школског простора. Путем самодоприноса прикупљена су средства у износу од око 21.000.000 динара. Ово је послушило као основа да би се добили кредити за изградњу нове школе.

ИЗБОР ЛОКАЦИЈЕ ПОЧЕТАК ГРАДЊЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ „ЂУРА ЈАНШИЋ“

Развој града је усмераван по оси исток—запад. Конфигурација земљишта, а и железничка пруга Ниш—Прахово, спречавали су ширење града према северу и југу.

Разматрајући насељавање грађана из других крајева и локацију где се они скоро масовно настањују, предложено је да се школа изгради у западном крају града, иако би окупила децу из тог краја. Народни одбор општине донео је Одлуку да се школа подигне на неизграђеном грађевинском земљишту у месту званом „Градеж“.

Пројекат школске зграде урадио је Пројектантски биро НОО према расположивим средствима и потребама града у школском простору. Пројекат је урађен под руководством архитекте Чедомира Бошковића.

ЗГРАДА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ „ЂУРА ЈАНШИЋ“

Радови на подизању школске зграде почели су маја 1959. године, а окончани су 15. октобра 1960. године. Радове су изводили: Тимочко грађевинско предузеће „Тимград“ из Зајечара — грађевинске радове, занатско предузеће „Изградња“ из Зајечара — столарске радове, тимочко електрично предузеће „Електротимок“ из Зајечара — електричне и водоводне инсталације, занатско предузеће „Рад“ из Зајечара — неке мање радове на опреми и друга.

Према главном пројекту школске зграде укупан износ радова износи 80,000.000 динара.

НАЗИВ ШКОЛЕ И ПОЧЕТАК РЕДОВНОГ РАДА

Назив школе је одредио НОО на својој седници од 28. VI 1960. године. Према решењу бр. 4265 школа носи име: Основна школа „Ђура Јаншић“. Како би се убрзало завршење школске зграде и да би се вршила координација рада међу предузећима која радове изводе, од стране НОО постављен је за управитеља школе друг Градимир Вучновић.

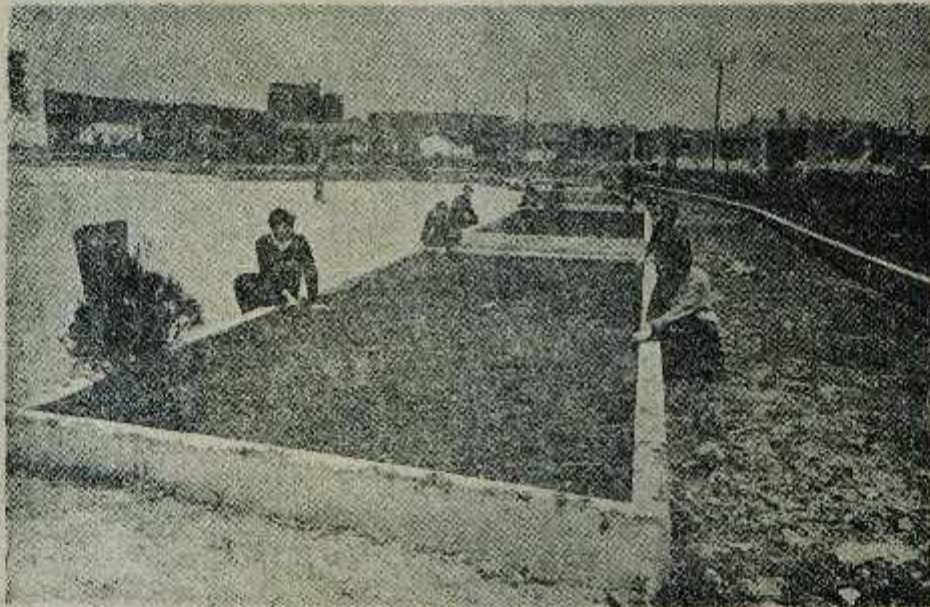
Маја 1960. године расписан је конкурс за попуну радних места при школи, а јула месеца и накнадни конкурс. До 1. IX 1960. године извршен је избор наставног особља тако да је школа могла да почне са радом 6. IX 1960. године.

Почетак рада није могао бити у потпуности организован, јер школска зграда није у целости завршена. Завршено је само једно крило. Због тога је настава организована у три смене са смањеним бројем часова код свих наставних предмета. На овај начин била су обухваћена сва деца обавезним школовањем. Слободно време ученика и наставника искоришћено је за расчишћавање преосталог грађевинског материјала, на уређењу школског дворишта, ваљању и нивелацији простора око школске зграде. Отпадни грађевински материјал искоришћен је за постављање основе за спортске терене.

Школска зграда је потпуно завршена и опремљена за рад до 15. октобра 1960. године.

ШКОЛСКИ ПРОСТОР И ОПРЕМЉЕНОСТ

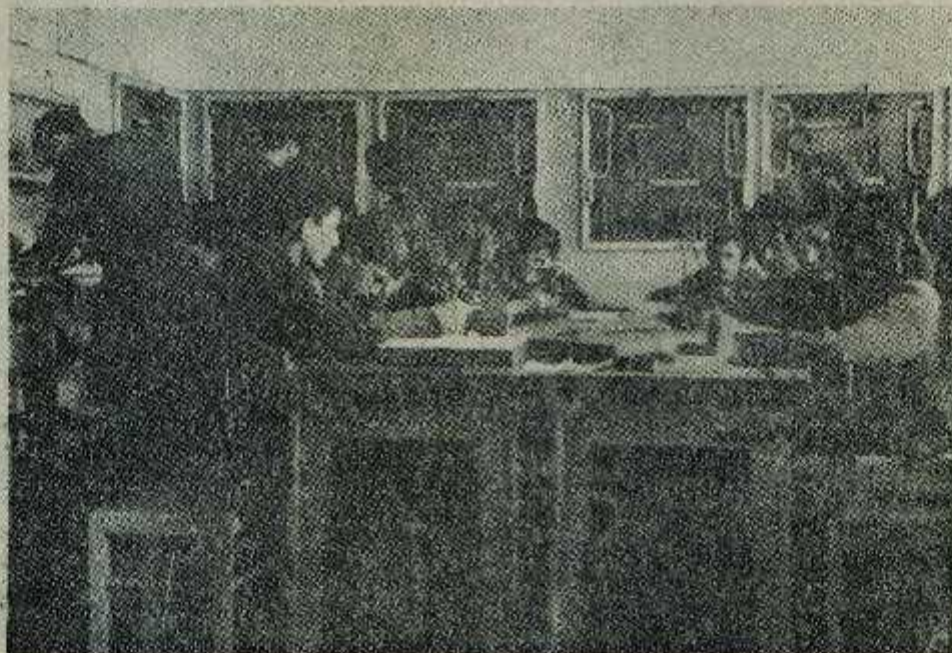
Школа је располагала са 18 учионица за наставу, кабинетом за физику и хемију и кабинетом за биологију, два кабинета за општетех-

РАДОВИ НА УРЕЂЕЊУ ШКОЛСКЕ СРЕДИНЕ

ничко образовање, просторијама за ђачку кухињу, салом за свечаности и салом за наставу физкултуре и канцеларијом за наставнике, управитеља школо, помоћника управитеља и секретара и другим мањим просторијама (за смештај разгласне станице).

Све школске просторије уређене су тако да имају цофлу висине 1,5 метар обојену црвеном масном бојом. Подови су од дасака (бродски под) обојени мрком бојом, осветљене висећим неонским светиљкама. Просторије су загреване класичним начином. За огрев је коришћен угаљ и дрво. У свакој учионици било је електричних прикључана за коришћење аудовизуелних средстава и звучник за емитовање емисија из разгласне станице. У сали за свечаности и сали за физкултуру под је од паркета.

РАД НА НОВИМ СТОЛОВИМА

Школа је опремљена савременим намештајем. Све учионице су добиле двоседе ђачке столове са дрвеном равном таблом од нуване буковине и ногама од металних цеви. Столице су од истог материјала различитих величина прилагођене узрасту ученика. Намештај ове врсте набављен је од предузећа „Савремена школа“ из Београда. Школске табле, зелене боје и врло простране, постављене су у свим учионицама. Свака учионица је имала и двокрилни орман. Наставнична зборница и канцеларије су опремљене скромним и складним намештајем. За опремање намештајем утрошено је 10.000.000 динара.

У току школске године набављена је опрема и средства за салу физичног и здравственог васпитања и кабинете. Набављено је: разбој,

вратило, козлић, струњаче, лествице, конопци за пењање и издвличење, шведска греда, одскачна даска и друго. И кабинет основа опште-техничног образовања снабдевен је основним инвентаром и алатом.

За набавку књига за школску библиотеку није било средстава, па су на иницијативу литерарне друштине прикупљена нека средства од ученика и ђачких родитеља на добровољној основи и купљено 150 књига најнеопходнијих за наставу.

СВЕЧАНО ОТВАРАЊЕ ШКОЛЕ

Свечаност поводом почетна рада у новој школи обављена је на дан 27. новембра 1960. године. Свечаност је имала два дела: програм намењен гостима из града и представницима ђачких родитеља и програм намењен ученицима школе.

Свечаности су присуствовали представници НОО, друштвено-политичких организација, основних и средњих школа, представници предузећа извођача радова на школској згради и представници ђачких родитеља. На свечаности су говорили Милан Пауновић, потпредседник НОО, и управитељ школе Градимир Вучковић, а затим су ученици извели културно-уметнички програм.

ИЗГРАДЊА СПОРТСНОГ ПОЛИГОНА

У школском дворишту још 1960. године од отпадног грађевинског материјала је постављена подлога за рунометно, кошаркашко и одбојкашко игралиште. План и локација спортског полигона је дат у пројенту школске зграде. Од 1960.—1965. године коришћени су објекти, канџи су били у фази изградње. Тек 1965. године покренута је акција да се поменута игралишта прекрију шљаном. На уређењу игралишта (равнање, планирање шљане) радили су ученици у слободном времену. 197—, године игралишта су асфалтирана. На тај начин створени су бољи услови за извођење наставе физичног васпитања, рекреацију и разна спортска такмичења.

ИЗГРАДЊА ЂАЧНЕ КУХИЊЕ, ТРПЕЗАРИЈЕ И ПРОСТОРИЈА ЗА ПРЕДШКОЛСКО ВАСПИТАЊЕ (ЗАБАВИШТА)

Школске 1973./1974. године покренута је акција самоуправних органа школе и СИЗ дечје заштите да се изгради нова ђачка кухиња са трпезаријом. 18. фебруара 1974. године Збор радника школе је донео Одлуку о доградњи кухиње и трпезарије у приземљу и 2 учионице са помоћним просторијама за рад забавишта на спрату. Постојећа ђачка кухиња није задовољавала потребе ни просторне ни хигијенско-санитарним условима. Школа је у току 1974. године обезбедила потребне пројекте и осталу пратећу документацију. Пројекат је урадио Завод за пројектовање у Зајечару, а средства је обезбедила СИЗ за дечју заштиту у износу од 2.293.855,10 динара. Објекат је започет 10. јула 1974. године, а завршен следеће године. Нови објекат је изградило грађевинско предузеће „Тимоградња“ из Зајечара. Нови објекат има

котларницу за парно грејање; трпезарију са 250 места и приручном кухињом, а на спрату су две учионице за предшколску наставу — забавиште са пратећим просторијама и санитарним чвором. Објект је опремљен савременим намештајем.

У ТРПЕЗАРИЈИ

У току изградње реализована је и Одлука Збора од 27. фебруара 1975. године о увођењу парног грејања у целој школској згради. Средства у износу од 840.00,00 динара обезбедила је школа из средстава амортизације и СИЗ за основно образовање и васпитање. Радове на увођењу парног грејања изводио је „Електротимок“ из Зајечара.

РЕКОНСТРУКЦИЈА И АДАПТАЦИЈА ШКОЛСНИХ ПРОСТОРИЈА

Прва реконструкција изведена је у источном крилу у приземљу 1969. године. Извршена је замена бродског пода у 5 кабинета у површини од 300 квадратних метара. Истовремено је у ове кабинете уведена водоводна и канализациона мрежа. 1977. године извршена је замена пода у јужном крилу у приземљу и уведена вода у 5 кабинета. 1978. године замењен је под у источном крилу на спрату у 5 учионица. Бродски под је замењен винас-плочицама.

ИЗГРАДЊА САОБРАЋАЈНОГ ПОЛИГОНА

У циљу подизања саобраћајне културе код ученика, покренута је иницијатива од стране Секретаријата за безбедност саобраћаја да се изгради саобраћајни полигон са пратећим објектима (манипулатив-

на зграда). Локација је одређена у дворишту ове школе због просторног дворишта. Иницијатива је прихваћена од стране самоуправних органа школе. Средства за изградњу обезбеђују Општински и Републички секретаријат за безбедност саобраћаја. На почетку 1980. године обезбеђена су средствв од 1.290.000,00 динара и потребна документација. Планира се да се у току 1980. године почне са радовима на изградњи саобраћајног полигона.

ПРВА ШКОЛСНА ГОДИНА У НОВОЈ ШКОЛИ

На почетку школске 1960./61. године уписано је укупно 892 ученика од I—VIII разреда. Број ученика по разредима био је: I разред 96 ученика, II разред 136 ученика, III разред 116 ученика, IV разред 130 ученика V разред 109 ученика, VI разред 152 ученика, VII разред 101 ученик и VIII разред 52 ученика. На основу броја ученика формирана су 28 одељења и то: 14 одељења разредне наставе и 14 одељења предметне наставе. У школи се радило у две смене -- пре подне IV—VIII разред са почетном рада у 8 часова, а одељења I—III разреда по подне са почетном у 13 часова.

ПРВИ НАСТАВНИЧКИ КОЛЕКТИВ

Школске просторије користила је и Школа за опште образовање радника са 159 полазника.

Школске 1960./61. године примењује се Наставни план и програм за основне школе од 8. јула 1959. године: